

Bryssel den 13.10.2014
COM(2014) 634 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Utvecklingen mot en inre marknad för energi

{SWD(2014) 310 final}
{SWD(2014) 311 final}
{SWD(2014) 312 final}
{SWD(2014) 313 final}
{SWD(2014) 314 final}
{SWD(2014) 315 final}

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Utvecklingen mot en inre marknad för energi

1. INLEDNING

De senaste 20 åren har den europeiska energipolitiken konsekvent inriktats på tre centrala mål: Energin i EU ska ha ett överkomligt och konkurrenskraftigt pris och vara miljömässigt hållbar och säker för alla. En väl integrerad inre marknad för energi är en grundläggande förutsättning för att dessa mål ska kunna uppnås på ett kostnadseffektivt sätt.

År 2011 konstaterade EU:s stats- och regeringschefer att det var viktigt att införa en inre marknad för energi. De fastställde också en tydlig tidsfrist, som innebar att processen skulle vara avslutad 2014 och slog fast att ingen EU-medlemsstat skulle vara isolerad från de europeiska el- och gasnäten efter 2015.¹ Dessa mål har ofta upprepats sedan dess och alla viktiga aktörer, från branschsammanlutningar till konsumentorganisationer, har uttryckt sitt stöd för den.² Med tanke på energisektorns enorma betydelse för Europas konkurrenskraft, välfärd och oberoende har EU inte råd att misslyckas.³

I november 2012 lade kommissionen fram en omfattande rapport om läget på den inre marknaden för energi. Den innehöll en inventering av det som uppnåtts och tre viktiga områden fastställdes som prioriterade för det framtida arbetet.⁴ Dessa områden, med tillhörande åtgärder, är för det första kopplade till behovet av att genomföra och tillämpa befintlig lagstiftning och att agera i enlighet med denna. För det andra handlar det om att anpassa våra system till en koldioxidsnål framtid. För det tredje gäller det att sätta konsumenterna i centrum, eftersom de är den viktigaste faktorn för den nödvändiga övergången och i slutändan är de som gagnas av liberaliseringsarbetet. Tiden har nu kommit för att inventera vad som gjorts för att klara dessa utmaningar och vad som återstår att göra.

I januari 2014 lade kommissionen fram rapporten *Energipriser och energikostnader i Europa*, där det fastställdes att elpriserna i grossistledet har sjunkit avsevärt i EU och att gaspriserna i

¹ Europeiska rådets slutsatser av den 4 februari 2011, https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/119253.pdf

² Se t.ex. ståndpunktsdokument från IFIEC (http://www.ifieceurope.org/docs/20140225%20IE_Manifesto.pdf), Eurogas (http://www.eurogas.org/uploads/media/Internal_market_13PP011_-_Eurogas_Position_Paper_on_the_Internal_Energy_Market_-_24.01.13.pdf), Eurelectric (<http://www.eurelectric.org/news/2012/achieving-the-internal-energy-market-by-2014-must-remain-key-priority-eurelectric-urges/>) och BEUC (http://www.beuc.eu/publications/x2013_091_mgo_memorandum-greek_presidency.pdf)

³ Europeiska rådets slutsatser av den 21 mars 2014, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/141749.pdf

⁴ Kommissionens meddelande *För en välfungerande inre marknad för energi* av den 15 november 2012, http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/doc/20121115_iem_0663_en.pdf.

grossistledet mer eller mindre legat på samma nivå sedan 2008.⁵ De europeiska energipriserna i detaljhandelsledet ökade dock kraftigt mellan 2008 och 2012. Det berodde bland annat på höjda energiskatter och avgifter, som utgör en stor del av energiräkningen i det ledet⁶. Skillnaderna är också stora mellan olika medlemsstater, vilket visar hur viktigt det är att noggrant utvärdera åtgärder och även att det finns möjligheter för – och ett stort behov av – ökad samordning av politiken.⁷

Behovet av politisk samordning i ett tidigt stadium var också en viktig anledning till att kommissionen i januari i år föreslog en ny klimat- och energipolitisk ram för tiden fram till 2030. En konkurrenspräglad och integrerad inre marknad för energi är en viktig del av den ramen, eftersom en sådan kommer att skapa de förutsättningar som är nödvändiga för att de långtgående framtida energi- och klimatpolitiska målen ska kunna uppnås på ett kostnadseffektivt sätt. Detta kommer att bidra till att säkerställa att energipriserna för företag och hushåll inte snedvrids och att investerarnas nödvändiga förtroende bibehålls.

På senare tid har krisen i Ukraina, med alla de risker för försörjningstryggheten som den medför, än en gång visat vad EU har att vinna på väl integrerade och sammanlänkade energimarknader med diversifierade utbud och solidaritet i krissituationer. Vi måste fortsätta att satsa på att diversifiera gasutbudet, konstruera länkar som behövs för att ansluta isolerade områden, utveckla våra nya koldioxidsnåla energiresurser och säkerställa att förnybara energikällor integreras på ett säkert och pålitligt sätt. Vi måste också skapa likvidhandelsplatser, undanröja onödiga administrativa hinder, öka investeringarna i smarta elnät, uppmuntra konsumenternas egenmakt och se till att energilagstiftningen tillämpas på samma sätt i hela unionen. Regionalt samarbete är en förutsättning för dessa mål och de senaste kriserna visar att det inte längre fungerar att medlemsstaterna agerar isolerade från varandra.

Det här meddelandet visar att EU är på rätt väg. Men även om vi kommit ett gott stycke är det uppenbart att arbetet inte är slutfört och att det fortfarande finns luckor som hindrar marknaden från att fungera smidigt.

2. MARKNADERNA HÅLLER PÅ ATT INTEGRERAS OCH KONKRETA RESULTAT BÖRJAR SYNAS

Det råder inget tvivel om att en välfungerande gränsöverskridande energimarknad är det enda realistiska verktyget för en livskraftig och effektiv energisektor i framtiden. En färsk studie

⁵ Konkurrensen är en viktig bidragande faktor för denna sänkning, men inte den enda. Andra viktiga faktorer är den ökande andelen förnybara källor, som kan producera energi utan några marginalkostnader, och konjunkturedgången.

⁶ Kommissionens meddelande *Energipriser och energikostnader i Europa* av den 22 januari 2014, http://ec.europa.eu/energy/doc/2030/20140122_communication_energy_prices.pdf.

⁷ Kommissionen har i synnerhet behandlat den här frågan i sitt paket om offentliga ingrepp i energisektorn från november 2013, C(2013) 7243 final.

som beställts av kommissionen visar att nettovinsten av en helt genomförd inre marknad uppgår till mellan 16 och 40 miljarder euro per år.⁸

2.1 En integrerad marknad är grunden för en kostnadseffektiv utfasning av koldioxid från våra energisystem

Förnybara energikällor står i dag för 23,5 % av den el som produceras i unionen och täcker 14 % av den slutliga energiförbrukningen. Det här innebär att EU är på god väg att uppnå målet att 20 % av vår energiförbrukning år 2020 ska komma från förnybara energikällor, även om ytterligare ansträngningar kommer att krävas för att nå dit. Det ger också en stark grund för det fortsatta arbetet och för att uppnå ett mer ambitiöst mål till 2030.⁹ Kommissionen har föreslagit att ett sådant EU-mål ska ligga på minst 27 %.¹⁰

Den ökade användningen av förnybara energikällor är dock även förbunden med vissa utmaningar. Den varierande och relativt oförutsebara tillgången till sol- och vindkraft gör det mer komplicerat att stabilisera elnätet. Denna utmaning löses utan tvivel bäst med välintegrerade marknader.¹¹ Då kan man koppla samman områden med energimixer som kompletterar varandra och därigenom göra energisystemet bättre rustat för att klara svängningar i efterfrågan eller utbud. Ett tydligt exempel är de sammankopplade tyska och franska elmarknaderna, där kontinuerliga gränsöverskridande flöden hjälper Tyskland att hålla energisystemet stabilt när det finns gott om sol- och vindkraft, och Frankrike samtidigt kan säkerställa tillgången vid efterfrågetoppar.

Elhandeln över gränserna har ökat mellan de flesta EU-länder, liksom användningen av sammanlänknings (importens andel av den totala mängden el tillgänglig för slutförbrukning ökade i 23 medlemsstater under perioden 2008–2012). Långt ifrån hela potentialen utnyttjas dock. Mer handel förutsätter starkt fysisk sammankoppling av våra marknader, eftersom denna fortfarande är bristfällig i många delar av EU. De återstående hindren för handel över gränserna måste undanröjas, t.ex. kvarvarande exportbegränsningar eller oproportionerliga licenskrav.

Välfungerande marknader kan också främja och belöna flexibilitet och energieffektivitet. Om priserna speglar en jämvikt mellan tillgång och efterfrågan och konsumenterna kan utnyttja möjligheten att anpassa sina förbrukningsmönster till prissignaler (laststyrning) kan den totala kostnaden för en tryggad energiförsörjning sänkas, eftersom behovet av nätkapacitet och dyr produktion vid efterfrågetoppar minskas.

⁸ Studien *Benefits of an Integrated European Energy Market* som gjorts av Booz & Company Amsterdam, s. 21, http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/studies/doc/20130902_energy_integration_benefits.pdf.

⁹ Kommissionens meddelande *En klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020–2030* av den 22 januari 2014.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0015&from=EN>.

¹⁰ COM(2014)15 final.

¹¹ Tillsammans med en välfungerande marknad främjar införandet av EU:s system för handel med utsläppsrätter och en europeisk koldioxidmarknad under 2013 övergången mot ett hållbart, koldioxidsnålt och effektivt energisystem.

2.2 En inre energimarknad med hög sammankopplingsgrad är nyckeln till en trygg energiförsörjning

Europa har traditionellt haft en hög grad av försörjningstrygghet jämfört med andra delar av världen, vilket bland annat beror på våra pålitliga nät. Som redan nämnts kommer det att bli svårare att upprätthålla samma nivå av nätstabilitet när en allt större del av energimixen utgörs av förnybara energikällor. Det europeiska elöverföringsnäten måste i högre grad vara sammankopplade med varandra och operatörerna måste ha ett tätare samarbete för att hålla systemet balanserat hela dygnet. Med ett större sammanlänkat område blir det lättare att balansera den varierande tillgången till förnybara källor. I det här hänseendet måste Europa fortsätta arbetet med att åtgärda de följder som oplanerade kraftflöden (s.k. *ringflöden*) får på den gränsöverskridande integreringen av marknader, eftersom detta fortfarande orsakar problem i delar av Central- och Östeuropa.

När det gäller gas är det ännu mer uppenbart att en konkurrensutsatt och integrerad inre marknad är Europas viktigaste försäkring om man ska klara en hög nivå av försörjningstrygghet. Årets Ukrainakris har fört upp försörjningstryggheten och energiberoendet som viktiga punkter på EU:s dagordning. Kommissionen har lagt fram en djupgående studie och en omfattande plan för minskning av EU:s energiberoende¹² som uppföljning av Europeiska rådets slutsatser av den 21 mars 2014. En prioriterad fråga är att bryta isoleringen för de medlemsstater som i dag är helt beroende av en enda extern leverantör.

Totalt sett har försörjningstryggheten för gas ökat avsevärt de senaste fem åren. Den har också satts på prov några gånger på senare år. Månaderna februari 2012 och mars 2013 var mycket kallare än vad som förutsetts, men marknaderna fortsatte att fungera väl och distribuerade gasen till de områden där den värderades högst och förhindrade brister från att uppstå i Europa. Även om Europa skulle utsättas för en allvarlig störning i gasförsörjningen så är man betydligt bättre rustad i dag än för fem år sedan. Efter antagandet av förordningen om tryggad energiförsörjning¹³, har medlemsstaterna ökat sina ansträngningar och investerat i mer flexibla rörledningar, ökad lagringskapacitet, ökad beredskap för krissituationer, förbättrade beredskapsplaner och ökad samordning.

När det gäller gas kommer försörjningstryggheten att öka ytterligare. t.ex. i och med öppnandet av den södra gaskorridoren, som innebär att gas från Azerbajdzjan kan levereras till europeiska marknader, och byggandet av ytterligare behövliga länkar och LNG-terminaler, t.ex. i Östersjöområdet och Polen. Dessa investeringar visar att en integrerad marknad med 500 miljoner konsumenter och en årlig förbrukning på 480 miljarder kubikmeter fortfarande lockar investerare att investera och producenter att sälja sin gas. Sådana investeringar räcker dock inte i sig för att säkra den försörjningstrygghet som krävs i dag och i framtiden. För att

¹² Kommissionens meddelande *Europeisk strategi för energitrygghet* av den 28 maj 2014 http://ec.europa.eu/energy/doc/20140528_energy_security_communication.pdf.

¹³ Förordning (EU) nr 994/2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG, EUT L 295, s. 1.

säkerställa gasutbudet måste EU:s gasmarknad vara en plats där marknadsaktörerna kan lita på att de kommer att behandlas rättvist på grundval av en öppet redovisad och stabil rättslig ram. För att bibehålla den höga standard för försörjningstrygghet som unionen vant sig vid, och för att hålla kostnaderna under kontroll, måste medlemsstaterna ta den inre marknaden på allvar och både tillämpa den rättsliga ramen¹⁴ och främja rätt typ av investeringar.

2.3 Konkurrensutsatta marknader ger konkurrenskraftiga priser och minskar systemkostnaderna

Den ökade konkurrensen på grossistmarknaden har haft stor påverkan på priserna. På elmarknaden har grossistpriserna fallit betydligt – med mellan 35 och 45 % under perioden 2008–2012¹⁵ – och de har fortsatt att vara stabila på gasmarknaden. Sammanlänkningar utnyttjas på ett effektivare sätt och bättre lagstiftning leder till att de mest kostnadseffektiva lösningarna används vid besluten om vilken kraftstation som ska producera vid en viss tidpunkt. Systemkostnaderna är också betydligt lägre på en integrerad marknad.¹⁶

På gasmarknaden har diversifieringen av utbudet, särskilt i västra delen av Europa, lett till låga importpriser på LNG under perioden 2007–2010. Flera långfristiga kontrakt med Europas traditionella leverantörer har delvis och i olika omfattning omförhandlats, särskilt inom områden där det finns alternativa leveransmöjligheter. Dessa omförhandlingar har i sin tur minskat betydelsen av den föråldrade kopplingen till oljepriset som funnits i gaskontrakt.

Även om LNG-priserna gått upp till följd av den ökade efterfrågan i Asien efter Fukushima har priserna på de europeiska gasbörserna hållits under kontroll. De viktigaste beståndsdelarna för en fungerande gasbörser finns hittills endast i nordvästra Europa, men de senaste två åren har betydande positiv utveckling skett även i t.ex. Italien, Polen och Tjeckien. Med välorganiserade, öppna marknadsplatser som drivs enligt samma enkla, harmoniserade regler i hela Europa blir det mycket enklare för den som säljer gas att transportera och handla med gas över gränserna.

Gas- och elbörser underlättar inte bara handeln utan ger också viktig information om värdet på handelsvaran. Oavsett om det gäller gas eller el så visar priset på börsen var efterfrågan är hög och tillgången låg och vice versa. På kort sikt säkerställer dessa prissignaler att el och gas förmedlas på ett ekonomiskt vettigt sätt. Därför används sammanlänkningar över gränserna nu på ett effektivare sätt än tidigare och flöden i ekonomiskt sett fel riktning är numera

¹⁴ Detta omfattar regler om statligt stöd på miljöområdet och EU:s åtagande om att fasa ut subventioner av fossila bränslen.

¹⁵ Kommissionens meddelande *Energipriser och energikostnader i Europa* av den 29 januari 2014, http://ec.europa.eu/energy/doc/2030/20140122_communication_energy_prices.pdf

¹⁶ Studien *Benefits of an Integrated European Energy Market*, Booz & Company Amsterdam, s. 21, http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/studies/doc/20130902_energy_integration_benefits.pdf

sällsynta.¹⁷ På längre sikt är dessa prissignaler mycket viktiga för att visa var det är vettigt att investera i ytterligare infrastruktur eller produktionskapacitet.¹⁸

Med andra ord bidrar prissignaler till att optimera användningen av befintlig infrastruktur och säkerställer att vi investerar i de ekonomiskt sett vettigaste projekten för framtiden. Det här gör att vi kan hålla grossistpriserna under kontroll i dag och samtidigt upprätthålla ett energisystem med rimliga priser under hela processen för fortsatt modernisering och utfasning av koldioxid inom vår energisektor.

Trots att prisutvecklingen på grossistmarknaderna är uppmuntrande får konsumenterna inte någon direkt del av dessa vinster. Skatter och tilläggsavgifter utgör en stor och ökande¹⁹ del av energiräkningarna i EU. I de flesta delar av Europa är detaljistmarknaderna fortfarande organiserade för ett envägsflöde av energi från centraliserad storskalig produktion till många enskilda konsumenter. Ny teknik, som smarta mätare, intelligenta bostäder och småskalig kraftproduktion, börjar dock bli tillgänglig för alla konsumenter. Därmed uppstår möjligheten – och nödvändigheten – att göra det möjligt för konsumenterna att ta kontroll över sina energiräkningar och samtidigt främja en integrering av förnybara energikällor i distributionsnätet och öka dess effektivitet.²⁰

3. FLER NÄT OCH ÖPPET REDOVISADE, ENKLA OCH ROBUSTA REGLER KRÄVS FÖR MARKNADSINTEGRERING

Stora framsteg har gjorts, men mycket återstår att göra. För att man på ett smidigt sätt ska kunna transportera och handla med gas och el över gränser behövs dels fysiska ledningar eller rörledningar (hårdvara), dels regelverk som tillämpas på samma sätt. Både överföringsnäten och regelverken har dock vuxit fram på nationell nivå, med ett förståeligt fokus på att optimera det nationella systemet. De behöver nu svetsas samman till regionala och EU-täckande system.

3.1 Hårdvaran: investering i framtidens nät

¹⁷ Se figur 26 i *Trends and developments in European energy markets*, som bifogas detta meddelande, SWD (2014) 310.

¹⁸ När det råder oro om bristen på investeringssignaler i en viss region som tillhör en mer omfattande priszon (som generellt sett motsvarar en medlemsstat) beror detta antingen på att nätet inte är tillräckligt starkt eller att det finns grundläggande ekonomiska skillnader mellan priszonens två delar. När nätet är starkt och stabilt har kraftproduktionens lokalisering inte i sig någon påverkan på försörjningstryggheten. Det är en av fördelarna med en inre marknad för energi. De systemansvariga för överföringssystemet bör under den tid som nätet håller på att stärkas kunna upphandla systemstödtjänster för en begränsad tid och på ett sätt som är förenligt med reglerna. En regional kapacitetsmekanism inom en enda priszon skulle emellertid snedvrider marknadens funktion.

¹⁹ Data från perioden 2008–2012 visar att skatter och avgifter höjts.

²⁰ Enligt medlemsstaternas planer för utbyggnad av intelligenta mätningssystem, på grundval av skyldigheten i bilaga I.2 i direktiv 2009/72/EG, kommer 72 % av alla elkonsumenter att ha en smart elmätare 2020. Solpaneler på tak stor i dag för omkring 11,5 % av den totala installerade produktionskapaciteten i Tyskland och 5 % i Italien. Källor: KEMA (2014), *Integration of Renewable Energy in Europe*, EPIA, pvgrid.eu, kommissionen.

Mjukvaran kan inte fungera utan hårdvaran och energimarknaderna kan bara fungera när de är väl sammanlänkade. De senaste åren har framsteg uppnåtts när det gäller att få investeringar gjorda, i synnerhet när det gäller överföringsinfrastruktur och då särskilt i länder där det finns ett stabilt regelverk²¹. Ett energisystem där medlemsstaterna försöker vara självförsörjande när det gäller el- och gasproduktion eller -import är numera varken vettigt eller effektivt.

3.1.1 Betydande framsteg

Tack vare den rigorösa tillämpningen av bestämmelserna i det tredje energipaketet, inklusive reglerna om åtskillnad och om upprättandet av tioårsplaner för nätutveckling, finns det nu ett investeringsklimat som säkerställer att dessa förbindelser byggs där de bäst behövs. Det tredje paketet har minskat operatörernas incitament och förmåga att återgå till diskriminerande beteenden eller avstå från att bygga viktig infrastruktur. I dag har 96 av omkring 100 systemansvariga för överföringssystem i Europa blivit certifierade eftersom de uppfyller kraven för det tredje energipaketets åtskillnadsmodeller.²² Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka situationen och aktivt bevaka att EU:s konkurrensregler följs.

Det krävs mer investeringar i strategisk energiinfrastruktur och Europa kan bidra både finansiellt och administrativt för att stödja viktiga investeringar. Därför föreslog kommissionen i maj 2014 att det nuvarande sammanlänkingsmålet på 10 % skulle höjas till 15 % till 2030.²³ I dag ligger den genomsnittliga sammanlänkingsnivån på omkring 8 %. I oktober 2013 antog kommissionen den första unionsförteckningen över 248 projekt av gemensamt intresse som det brådskar att genomföra för att ytterligare stärka den integrerade marknaden. Tre fjärdedelar av dessa projekt bör vara slutförda 2020.

Ett projekt som kategoriseras som av gemensamt intresse kan omfattas av effektivare tillståndsförfaranden. Dessutom kan det få finansiellt stöd från Europeiska unionen genom Fonden för ett sammanlänkat Europa. 5,85 miljarder har avsatts för energiinfrastruktur^{24, 25}.

Redan den europeiska energiplanen för återhämtning (*EEPR*) från 2010 och dess genomförande har visat hur politisk samsyn och målinriktad unionsfinansiering kan ha en avgörande betydelse när det gäller att påskynda byggandet av kritiska infrastrukturprojekt och därigenom stimulera inte bara energimarknaderna utan även ekonomin i stort. Detta program har gett flera projekt för omvända gasflöden i Central- och Östeuropa, t.ex. mellan Tyskland

²¹ Kommissionens arbetsdokument, *Implementation of TEN-E, EEPR and PCI Projects*, som bifogas detta meddelande, SWD (2014) 314, och kommissionens arbetsdokument, *Investment Projects in Energy Infrastructure*, som bifogas detta meddelande, SWD (2014) 313.

²² Den populäraste modellen för åtskillnad är modellen för fullständigt åtskilt ägande. Ungefär en tredjedel av de systemansvariga för gasöverföringssystem använder ITO-modellen (oberoende systemansvariga för överföring). Endast sex systemansvariga för elöverföringssystem använder ITO-modellen. ITO-modellens effektivitet bedöms i ett arbetsdokument som bifogas detta meddelande, SWD (2014) 312.

²³ Se fotnot 12.

²⁴ Kommissionens arbetsdokument, *Implementation of TEN-E, EEPR and PCI Projects*, som bifogas detta meddelande, SWD (2014) 314.

²⁵ Europeiska regionala utvecklingsfonden kan också stödja investeringar i framför allt mindre utvecklade regioner.

och Polen, vilket har gjort det europeiska systemet mer motståndskraftigt mot potentiella utbudschocker.

Många behövliga länkar har redan slutförts, som t.ex. elkablarna mellan Estland och Finland eller mellan Storbritannien och Irland. Andra viktiga projekt är för närvarande under konstruktion, som LNG-terminalerna i Polen och Litauen, elsammanlänkningen mellan Sverige och Litauen eller gassammanlänkningen vid den ungersk-slovakiska gränsen.

3.1.2 Ytterligare infrastruktur brådskar att byggas

För att våra gas- och elnät ska bli rustade för framtiden måste vi stärka de befintliga rörledningarna och kablarna för överföring inom och mellan marknadsområden. När det gäller gas bör investeringarna först och främst inriktas på att bryta de baltiska staternas isolering och diversifiera utbudet i många medlemsstater i östra Centraleuropa och sydöstra Europa.

Ett par kritiska områden där överföringskapaciteten är knapp inom ett marknadsområde är Tyskland och förbindelserna inom Baltikum. En annan prioritering är att bättre länka samman elnäten på iberiska halvön och i Baltikum, Irland och Storbritannien med kontinenten. En annan utmaning är konstruktionen av ett integrerat havsbaserat elnät i Nordsjön och av motorvägar för el som möjliggör en kostnadsoptimal integrering i kraftsystemet av EU:s betydande havsbaserade och landsbaserade produktion av förnybar energi. För att elnäten ska klara morgondagens utmaningar behöver de göras smartare. Det är särskilt på distributionsnivå som investeringarna i smarta elmätare och lokal kraftproduktion måste kombineras med investeringar som gör att de systemansvariga för distributionsnäten kan förvalta näten på ett smartare och effektivare sätt. Smarta elnät erbjuder också industrin en unik möjlighet att utveckla tekniska lösningar och innovativa produkter som automatiserar nätet eller hemmet: Det här är något som EU-företag traditionellt har varit duktiga på.

Huvuddelen av nätinvesteringarna kommer inte att finansieras med offentliga medel, och därför måste investeringsklimatet förbättras ytterligare. Tillgången till finansiering utgör fortfarande ett problem för infrastrukturutvecklingen i EU. Investeringar i energiinfrastruktur är kapitalintensiva projekt som kräver stabila och förutsebara regleringsvillkor. Investerare vill undvika risker, och bristen på stabilt regelverk kan därmed rubba deras förtroende. Några exempel på steg i rätt riktning, som kan ligga till grund för det fortsatta arbetet, är det pågående arbetet med gemensamma EU-täckande bestämmelser för fastställande av överföringstaxor för gas samt den praxis som utvecklats av de nationella regleringsmyndigheterna och kommissionen i samband med fastställandet av skräddarsydda rättsliga bestämmelser för viktiga nya projekt (som TAP och Eleclink).

Medlemsstaterna måste genomföra TEN-E-förordningen och identifiera och slutföra de viktigaste projekten av gemensamt intresse. Det försenade genomförandet vad gäller t.ex. gemensamma kontaktpunkter för tillståndsgivning är oacceptabelt. Förutom att ny infrastruktur måste byggas måste det även säkerställas att den befintliga infrastrukturen används på ett effektivt sätt som gagnar försörjningstryggheten. Kommissionen är medveten om att utnyttjandegraden för LNG-terminaler har fallit de senaste månaderna och åren, vilket är en påfrestning för branschen. Den verkar också finnas en nedåtgående trend för den kommersiella användningen av gaslagringsanläggningar, även om lagringsnivåerna i augusti

2014 var rekordhöga. Osäkerhet på marknaden innebär helt klart att LNG- och lageroperatörer utsätts för ökade kommersiella risker. Man måste utvärdera vilka effekter som denna utveckling kan ha på försörjningstryggheten på längre sikt.

3.2 Mjukvaran: behovet av öppet redovisade, enkla och robusta regler

Grossistmarknaderna för gas och el börjar bli större än de nationella marknaderna, och energibolagen börjar verka utanför sin hemmamarknad. I detta läge får inte marknadsintegreringen hållas tillbaka av att reglerings- och tillsynsåtgärder fortfarande har ett nationellt fokus. Lappverket av nationella regleringar, och de täta ändringarna av regelverket i några medlemsstater, har skapat onödiga administrations- och transaktionskostnader och därmed finns det inte någon solid grund för de behövliga investeringarna.

Det tredje energipaketet omfattar utvecklingen av en harmoniserad rättslig ram på europeisk nivå. Tack vare de samarbetsansträngningar på europeisk nivå som gjorts av nationella förvaltningar, tillsynsmyndigheter på energiområdet (inom ramen för Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, *Acer*), och nätoperatörerna (organiserade i de europeiska nätverken för systemansvariga för överföringssystem för gas och el, *Entso*) har det hela börjat få fast form.

Dessa bindande europeiska bestämmelser (de s.k. *nätföreskrifterna*) håller på att utarbetas, antas och i allt högre grad tillämpas i det dagliga praktiska arbetet på grossistmarknaderna för gas och el. Effekterna kanske inte blir lika omedelbart påtagliga som vid en ny sammanlänkning, men det rör sig om verkliga framsteg som på ett grundläggande sätt främjar handeln med el och gas över gränserna. Man har dock hunnit olika långt i elsektorn och gassektorn och det finns även skillnader mellan olika regioner. Dessutom börjar nya utmaningar att framträda.

3.2.1 Viktiga framsteg och kvarvarande utmaningar

Den första förutsättningen för att marknaden ska kunna ta fart är att marknadsaktörerna kan utnyttja befintlig gas- och elinfrastruktur på ett icke-diskriminerande sätt och till rimligt pris. Prioriterade frågor är kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning i näten och i vissa sammanlänkningsprojekt. Pilotprojekt och tidigt genomförande på regional nivå har visat vägen.

Ett utmärkt exempel på sådant regionalt samarbete var när nätoperatörer och elbörser från 14 medlemsstater i februari 2014²⁶ inledde marknadskoppling för påföljande dag, en mekanism som förvaltar elflöden över gränserna på optimalt sätt och jämnar ut prisskillnaderna från de baltiska staterna till Iberiska halvön.²⁷ Sedan maj 2014 är även marknaden i sydvästra Europa, dvs. Spanien och Portugal, hopkopplad med nordvästra Europa. Ungern, Slovakien och Tjeckien har också som ett första steg kopplat ihop sina marknader, med ambitionen att koppla ihop den marknaden med den större marknaden i väst. En marknadsstruktur som bättre avspeglar faktiska fysiska flaskhalsar skulle förbättra investeringssignalerna och effektivisera

²⁶ Belgien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Österrike, Storbritannien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Nederländerna, Polen och Sverige. Norge gick också med som icke-medlemsstat.

²⁷ Kommissionens pressmeddelande *Progress towards the Internal Energy Market 2014: Pilot project for EU wide electricity trade starts today*, 4 februari 2014, http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-14-0204_en.htm.

driften ytterligare. Ett exempel på uppnåendet av samma effekter när det gäller gas är Prismaplattformen som inrättades 2013. Där auktionerar man på ett öppet och enhetligt sätt ut sammanlänkningskapacitet för nät som drivs av 28 systemansvariga för överföringssystem som transporterar 70 % av gasen i Europa.²⁸

Bestämmelserna har nu formaliserats i de första rättsligt bindande nätföreskrifterna för gas. För el planerar man att anta de första föreskrifterna senare i år. Nästa steg kommer att vara att fokusera på kortfristiga affärer och utveckla marknader för stödtjänster så att nya aktörer kan delta, inklusive producenter av förnybar energi. Våra energisystem måste bli mer flexibla och den variabla vind- och solkraften måste integreras i dem. Därför är det viktigt att utveckla kortfristiga marknader där köpare och säljare kan anpassa sina gas- och kraftinköp på kontinuerlig basis i realtid under dagen, och köpa med kort varsel eller sälja oförutsedda överskott. I detta sammanhang måste man beakta den föränderliga interaktionen mellan systemansvariga för överföringsnät och systemansvariga för distributionsnät, i takt med att näten blir smartare. Gränsöverskridande balansmarknader är också viktiga, så att balansresurser på ett effektivt sätt kan delas mellan länder och förbättra försörjningstryggheten och minska balanskostnaderna för systemet. På gasområdet har bindande nätföreskrifter antagits som på EU-nivå harmoniserar ansvarsområden och rättigheter för olika aktörer och möjliggör handel på s.k. balansmarknader. På elområdet är en första uppsättning minimibestämmelser för att anpassa lapptäcket av nationella balansordningar på väg.

De operativa bestämmelserna för gas- och elnät håller på att förbättras, vilket innefattar att man standardiserar protokollen för interaktion mellan systemansvariga för överföringsnät, både under normala omständigheter och vid påfrestningar och akutsituationer. Syftet är att förenkla processerna och göra dem mer robusta. När systemet fungerar kommer det att innebära ökad trygghet för konsumenterna och ökad säkerhet för investerare. En viktig men ofta underskattad utmaning när det gäller att säkra en långsiktigt säker och tryggad gasanvändning för EU:s medborgare och företag är att gaskvaliteterna ändras till följd av nya leverantörer och varierande flödesmönster. Medlemsstaterna bör fortsätta att noggrant bedöma och kommunicera den ändrade gaskvaliteten.

Slutligen har öppenheten och insynen förbättrats avsevärt och på många olika sätt. Tillsynen som ska säkra marknadens integritet och motverka marknadsmissbruk har skärpts i och med att bestämmelserna i förordningen om integritet och öppenhet på energimarknaderna²⁹ börjat tillämpas. En central informationsplattform för offentliggörande av data om elmarknaderna kommer att inrättas av Entso-el i början av 2015.³⁰ Marknadsoperatörer och investerare behöver dessa data som underlag för sin kortfristiga handel och sina långsiktiga investeringsbeslut. Det är av yttersta vikt att tillsynsmyndigheterna och Acer uppmärksamhet följer handelsverksamheten, eftersom konsumenterna och beslutfattare måste kunna lita på att

²⁸ Andra exempel på tidigt genomförande av gasnätsföreskrifterna om kapacitetstilldelning är den polska GSA-plattformen och den ungersk-rumänska RBP-plattformen.

²⁹ Förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, EUT L 326, s. 1.

³⁰ Enligt definitionen i kommissionens förordning (EU) nr 543/2013.

priserna inte manipuleras på ett sätt som gagnar en del men är till skada för konsumenterna. I Storbritannien är den utredning som aviserats av Ofgem, tillsynsmyndigheten på energiområdet, ett gott exempel.³¹ Det är viktigt att Acer och de nationella tillsynsmyndigheterna förfogar över de resurser som de behöver för att utföra dessa viktiga nya uppgifter på ett effektivt sätt, i nära samarbete med tillsynsorganen på finansmarknadsområdet och konkurrensmyndigheterna.

3.2.2 Ytterligare nätföreskrifter måste antas och genomförandet förbättras

Man måste fortsätta och komplettera arbetet med att säkerställa en ram av effektiv användning och utveckling av kapaciteten i gasrörledningar och elnät.

Nätavgifterna är en känslig fråga när det gäller både gas och el. Avgiftsstrukturen bör vara öppet redovisad och bygga på tydliga gemensamma europeiska bestämmelser så att nätanvändarna kan känna sig säkra på att de betalar ett rättvist pris oavsett i vilket land de är aktiva. Avgifterna har också en viktig distributionseffekt: mellan producenter/leverantörer och kunder och över gränser. Den inre marknaden för energi kommer inte att vara komplett om detta förblir en rent nationell fråga och de gränsöverskridande effekterna inte beaktas fullt ut. De relevanta nätföreskrifterna är fortfarande i ett tidigt utvecklingsskede, men de kommer att behöva slutföras och antas inom de närmaste två åren.

När aktörer och beslutsfattare enats om de mest brådskande marknadsbestämmelserna måste fokus riktas mot genomförandet och en strikt tillämpning i praktiken. För detta krävs framför allt att samtliga berörda aktörer samarbetar fullt ut. De europeiska nätverken för systemansvariga för överföringssystem för gas och el bör ha en aktiv roll i övervakningen och genomförandet av nätföreskrifterna, en uppgift som de anförtratts enligt det tredje energipaketet men som de hittills varit motvilliga att anta. Acer uppmuntras också att lägga tonvikten på genomförandet, precis som byrån började göra med sin rapport om hanteringen av överbelastning i gasnäten från mars 2014 och sina årliga marknadsövervakningsrapporter.

3.2.3 Smarta elnät måste gagna såväl energisystemet som hushållen och de små och medelstora företagen

För att få ut mesta möjliga av ny teknik måste man ta bort hindren mellan grossistmarknaden och detaljistmarknaden. Om alla konsumenter oavsett storlek, även hushåll och små och medelstora företag, ska kunna dra nytta av en anpassning av konsumtion och produktion till prissignalerna på grossistmarknaden, måste de kunna bjuda ut sin flexibilitet på marknaden, direkt eller indirekt, men alltid med valfrihet.³² I Sverige är detta redan verklighet, och konsumenterna på detaljistmarknaden väljer allt oftare elavtal med dynamisk prissättning.³³

Arbetet med att driva distributionssystem kommer att vara förbundet med en del komplikationer som endast systemansvariga för överföringssystem tidigare har behövt

³¹ Ofgems pressmeddelande av den 27 mars 2014.

³² Enligt artikel 15.8 i direktivet om energieffektivitet ska aktörer som tillhandahåller laststyrningstjänster ha tillgång till organiserade marknader på samma villkor som leverantörer.

³³ Enligt Sveriges nationella tillsynsmyndighet har antalet avtal med variabla priser ökat från 4 % år 2004 till 38 % år 2014. Källa: EI, 17 april 2014.

hantera. Det här betyder att systemansvariga för distributionssystem måste göra intelligenta investeringar, inte bara i ledningar, och hantera lokala nätbegränsningar med hjälp av marknader där flexibilitet köps och säljs på ett öppet sätt och med samma spelregler för alla som deltar i handeln. Det betyder också att systemansvariga för distributionssystem behöver ges lämpliga incitament genom avgiftsreglering.³⁴

Datatrafiken kommer att öka dramatiskt i smarta nät. Konsumenterna har redan laglig rätt att bestämma vem som ska ha tillgång till deras mätardata³⁵, men den nationella tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten måste fastställa tydliga datahanteringsprocesser som säkerställer personlig integritet, säkerhet och icke-diskriminerande åtkomst. Smarta mätare kan visa detaljerade och verifierade konsumtionsdata som används för fakturering av slutkunden. Konsumtionsdata i realtid från hemmet, en smart apparat eller elbilen behöver inte verifieras av den systemansvariga för distributionsnätet: För att skapa en konkurrensutsatt marknad för innovativa energitjänster bör dessa uppgifter vara direkt tillgängliga för konsumenten eller varje part som godkänns av denne.³⁶

Olika pilotprojekt ger en blandad bild av konsumenternas intresse för innovativa tjänster, och prisminskningen på solpaneler eller batterier är svår att förutse, men det är uppenbart att en integrering av förnybara energikällor och fokuseringen på energieffektivitet kommer att förändra vårt sätt att producera, överföra och förbruka el. Den rättsliga ramen måste vara anpassad till dessa förändringar och göra det möjligt för konsumenterna att ta kontrollen över sina energifakturor på ett sätt som ökar energieffektiviteten i hela systemet.

4. GENOMFÖRANDE OCH FÖRDJUPAD INTEGRERING PÅ GRUNDVAL AV REGIONAL INTEGRERING

Efter att de europeiska stats- och regeringscheferna 2014 enats om att det var viktigt att genomföra en inre marknad för energi lade kommissionen fram en handlingsplan för fullbordandet av den inre marknaden för energi, som omfattar 22 konkreta åtgärder att genomföra. Åtgärderna rör kontroll av efterlevnaden för befintlig lagstiftning, detaljistmarknadens funktion och energisystemens omvandling.³⁷

4.1 Kontroll av efterlevnaden och väl utformade offentliga åtgärder

När det gäller kontrollen av efterlevnaden har de överträdelseärenden som avser partiellt införlivande av direktiven i det tredje energipaketet, och som kommissionen drivit sedan 2011, burit frukt i och med att medlemsstaterna uppmanats att anta nationell lagstiftning som

³⁴ Enligt definitionen i artikel 37.8 i direktiv 2009/72/EG.

³⁵ Enligt definitionen i bilaga I.1 h i direktiv 2009/72/EG.

³⁶ Enligt artikel 4.12 i direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen ska konsumenterna kunna ha separata avtal för elektricitet till elbilar. Det här möjliggör nya affärsmodeller där bilar säljs tillsammans med elabonnemang. När det är möjligt för bilar är det också möjligt för all utrustning i hushållet.

³⁷ Ingick i meddelandet om den inre marknaden för energi från november 2012. Nio av dessa åtgärder inriktades specifikt på att få detaljistmarknaden att fungera i olika medlemsstater.

införlivar alla delar av direktiven.³⁸ Kommission kommer nu att satsa på överensstämmelsekontroller för att kontrollera om de åtgärder som anmälts av medlemsstaterna införlivar det tredje energipaketet på ett korrekt sätt.

Framsteg har också gjorts när det gäller nationella åtgärder som skadar den inre marknaden eftersom de motverkar sitt syfte eller inte är samordnade. I ovannämnda meddelande om offentliga ingrepp och i riktlinjerna för statligt stöd på energi- och miljöområdet ger kommissionen medlemsstaterna vägledning för att säkerställa att deras ingripanden är nödvändiga och proportionerliga. Där understryks också medlemsstaternas avgörande roll när det gäller att göra den inre marknaden till en framgång och inte avsiktligt eller oavsiktligt skada den. När ingripanden är motiverande, t.ex. för att främja förnybara energikällor, bör de utformas så att de främjar marknadsintegrering.

De medlemsstater som redan har infört en kapacitetsmekanism (t.ex. Grekland och Irland) börjar nu ändra dessa för att anpassa dem till kommissionens riktlinjer. Samarbete mellan kommissionen, medlemsstaternas regeringar, tillsynsmyndigheter och systemansvariga för överföringssystem kommer även i fortsättningen att vara viktiga i denna komplicerade fråga, i synnerhet när det gäller att bedöma hur vinsterna från en integrerad strategi bäst kan uppnås. I dagsläget planerar flera medlemsstater, däribland Frankrike och Italien, att införa kapacitetsmekanismer, medan andra, som Tyskland, aktivt överväger att utveckla reservmekanismer. Väl utformade åtgärder kan erbjuda en proportionerlig och effektiv lösning på reella brister i kraftproduktionen, och dåligt utformade system innebär onödiga tillägg på konsumenternas fakturor och kan äventyra investeringarna i energieffektivitet och sammanlänkningar och påverka vår politik för utfasning av koldioxid.

I sina vägledande dokument har kommissionen understrukt betydelsen av en grundlig och objektiv analys som beaktar alla tänkbara orsaker till och tänkbara lösningar på problem kopplade till försörjningstryggheten. Det regionala samarbetet är avgörande i det här hänseendet så att man inte glömmer eventuella gränsöverskridande lösningar som skulle kunna vara effektivare och billigare. Kommissionen konstaterar att grannmedlemsstater som Frankrike och Spanien, Storbritannien och Irland, Belgien och Nederländerna eller de baltiska staterna ofta har energimixer som kompletterar varandra, med överskottskapacitet i det ena landet och potentiella underskott i det andra. Bättre integrering av sådana marknader och gemensamma lösningar kan vara billigare och gagna alla. Politiska åtaganden i de berörda länderna är dock en förutsättning för att sådana gemensamma lösningar ska kunna fungera.

Som minimikrav vill kommissionen se kapacitetsmekanismer som är öppna för kapacitet utomlands och som effektivt kan bidra till att uppfylla försörjningstrygghetsstandarderna i den berörda medlemsstaten. Ett andra krav är att kapacitetsmekanismerna måste främja och belöna lösningar i efterfrågeledet i samma utsträckning som produktionslösningar. Flexibel

³⁸ Per den 22 september 2014 drivs sådana överträdelseförfaranden avseende partiellt införlivande endast mot två medlemsstater, varav den ena nyligen har antagit ytterligare lagstiftning som håller på att granskas av kommissionen.

produktion och efterfrågan måste uppmuntras så att kapacitetsmekanismerna i det här hänseendet kompletterar incitamenten från variabla elpriser på påföljandedags-, intradags och balansmarknaden.

Kommissionen håller på att göra detaljerade studier om utvecklingen av en europeisk bedömning av produktionens och systemens tillräcklighet. Det här kommer att bidra till fastställandet av tillräcklighetsstandarder som är ändamålsenliga på en effektivt fungerande inre marknad för energi. Entso-el, Acer och medlemsstaternas myndigheter, inom t.ex. gruppen för samordning på elområdet, kommer att delta i detta arbete. Resultatet av dessa studier kommer att ge ett objektivt kunskapsunderlag för kommissionens framtida arbete.

Det finns redan indikationer på att bättre samarbete och datautbyte inte i sig räcker för att lösa problem med regional överbelastning eller hantera mer omfattande systemstörningar i realtid. De frivilliga regionala initiativ för systemansvariga för överföringssystem som har utvecklats kommer att vara en värdefull källa till information om effektiviteten i regionala kontrollcentraler med tydligt definierade beslutsbefogenheter i specifika operativa frågor.

4.2 Behovet av en regional strategi

Acer och Entso har haft stor betydelse för utvecklingen mot en fungerande inre marknad för energi. Kommissionen gjorde nyligen en utvärdering av de första åren av Acers verksamhet och kom fram till att byrån har blivit en trovärdig och respekterad institution med stor tyngd på tillsynsområdet i EU och att den fokuserar på rätt prioriteringar.³⁹ Samarbetet mellan Acer och de europeiska nätverken för systemansvariga för överföringssystem måste dock fördjupas i takt med att integreringen av marknader fortskrider och regleringsfrågorna allt oftare är av gränsöverskridande art. Den institutionella ramen måste effektivt kunna hantera de praktiska regleringsfrågor som kommer upp.

För att Acer och de europeiska nätverken ska fungera effektivt krävs att deras medlemmar är aktiva. En stor majoritet av de nationella tillsynsmyndigheterna deltar i och leder Acers arbetsgrupper. Kommissionen är bekymrad över nedskärningarna av personal och budgetar för tillsynsmyndigheterna i flera medlemsstater, särskilt som deras arbetsuppgifter har utökats de senaste åren. Genomförandet av de finanspolitiska rekommendationerna inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten får självklart inte äventyras, men i några länder verkar tillsynsmyndigheterna ha strukturell resursbrist⁴⁰. Det är även oroande att tillsynsmyndighetens oberoende och nödvändiga befogenheter fortfarande inte säkerställs i ett mindre antal länder.

Ett regionalt tillvägagångssätt är och förblir avgörande för integreringen av den europeiska energimarknaden. Det möjliggör omedelbara resultat och kan stimulera gränsöverskridande utbyte, öka försörjningstryggheten och främja en integrering av förnybara energikällor.

³⁹ http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/acer/doc/20140122_acer_com_evaluation.pdf

⁴⁰ Se länderrapporterna som bifogas detta meddelande.

Samarbete i en mindre grupp än hela EU kan ofta gå snabbare och vara lämpligare för att hantera de särskilda problemen i enskilda regioner.⁴¹

Regionala initiativ ger en solid grund för en inre energimarknad genom konkreta resultat som syns direkt. De kan ha formen av gränsöverskridande nätinфраstruktur, som Nordsjöländernas initiativ för ett havsbaserat nät. Det syftar till att utveckla ett sammanlänkat högspänningsnät i Nordsjön som kommer att koppla ihop marknaderna bättre och främja en säker integrering av havsbaserade vindkraftsparker. Ett annat exempel är den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan (Bemip), som syftar till att bryta de baltiska ländernas isolering och helt integrera dem med EU:s energimarknader och därmed förbättra försörjningstryggheten. Samarbetet i Central- och Sydosteuropa är också viktigt för att skapa fler alternativ när det gäller gaskällor i området och minska beroendet av en enda försörjningskälla. Samarbetet mellan Grekland, Italien och Albanien, som stöds av kommissionen, har t.ex. varit effektivt för att införa en ändamålsenlig rättslig ram för TAP, som kommer att ge EU-marknaden tillgång till ytterligare gaskällor från området kring Kaspiska havet.

De regionala initiativen har också visat sin konkreta betydelse för ett (tidigt) genomförande av nätföreskrifterna. Det illustreras av exemplen i avsnitt 3.2.1 som rör hopkoppling av elmarknader och auktionsplattformen Prisma för rörledningskapacitet för gas. Marknader integreras alltså från nord till syd och från öst till väst, baserat på konkreta projekt som utformas på regional nivå.

Denna regionala marknadsintegrering bör nu fortsätta som ett avgörande steg mot den slutliga konsolideringen av en inre marknad för energi som omfattar hela EU.⁴² Det är därför viktigt att satsa på att förbättra samordningen av de olika regionala processerna för att säkerställa att de konvergerar och integreras på sikt.

4.3 Intensifiering av våra insatser

I kapitel 3 i det här meddelandet visas att betydande framsteg har gjorts när det gäller införandet av en rättslig ram som stödjer marknaden. Insatserna måste dock intensifieras, i synnerhet när det gäller att färdigställa nätföreskrifterna på elområdet och övervaka ett snabbt och korrekt genomförande i hela EU.

Huvuddelen av handlingsplanen från 2012 har genomförts eller är på god väg att genomföras, vilket innebär att vi kommit långt mot införandet av en inre marknad för energi såsom planerades vid tiden för antagandet av det tredje energipaketet. Vi kan dock på intet sätt vila på lagrarna. Även när alla bestämmelser antagits kommer det att krävas kontinuerliga insatser från myndigheter i medlemsstaterna och på EU-nivå när det gäller övervakning, kontroll av efterlevnaden och säkerställandet av samma spelregler för alla aktörer. Det är nödvändigt med

⁴¹ Den regionala integreringen har hittills varit en framgång. De nordiska länderna har visat vägen inom elsektorn genom den tidiga integreringen av deras marknader i NordPool. Pentalateral Forum i Västeuropa har också inlett banbrytande integreringsprojekt inom både el- och gassektorn.

⁴² EU främjar också den regionala integreringen av energisektorn genom sina makroregionala strategier och inom ramen för det europeiska territoriella samarbetet.

en konsekvent och korrekt tillämpning av bestämmelserna för distributionsnätet, i synnerhet bestämmelserna i det tredje energipaketet och direktivet om energieffektivitet, med beaktande av den tekniska utvecklingen, för att konsumenterna och energisystemet som helhet ska få del av fördelarna.

Om man ska blicka längre framåt än handlingsplanen från 2012 anser kommissionen att en fördjupad integrering av den inre energimarknaden skulle ge ytterligare vinster. Kommissionens förslag om en ny klimat- och energipolitisk ram fram till 2030 och den europeiska strategin för energitrygghet klargör att en fortsatt integrering av energimarknaderna är en förutsättning för att vi ska uppnå våra mål på medellång till lång sikt.